

Κεφάλαιο 8

Ο Δείκτης Συσχέτισης

1

Η έννοια της Αλληλεξάρτησης

- Υπάρχουν πολλές οι έρευνες στις οποίες μας ενδιαφέρει να μελετήσουμε αν υπάρχει **ΑΛΛΗΛΕΞΑΡΤΗΣΗ** μεταξύ δύο μεταβλητών
- Δηλαδή, μας ενδιαφέρει να διαπιστώσουμε κατά πόσο οι τιμές που παίρνει μια μεταβλητή **επηρεάζονται** από τις τιμές που παίρνει η άλλη μεταβλητή

2

Παράδειγμα

- Θέλουμε να μελετήσουμε τη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στη νοημοσύνη και την ικανότητα του ατόμου να επεξεργάζεται αριθμητικές έννοιες (αριθμητικός συλλογισμός)

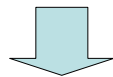
ΖΗΤΑΜΕ ΝΑ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΟΥΜΕ:

- Κατά πόσο η μεταβολή στις τιμές της **ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ** επιφέρουν αλλαγές στην επίδραση της **ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ**

3

Ποιο στατιστικό κριτήριο θα πρέπει να χρησιμοποιήσουμε;

- Το στατιστικό κριτήριο που χρησιμοποιούμε για να διαπιστώσουμε αν υπάρχει **αλληλεξάρτηση** μεταξύ δύο μεταβλητών, ονομάζεται

ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ (r)
(CORRELATION COEFFICIENT)

4

Πληροφορίες που παίρνουμε από το δείκτη συσχέτισης

- Αν υπάρχει αλληλεξάρτηση (συσχέτιση)
- Το είδος της συσχέτισης
- Το βαθμό της συσχέτισης

5

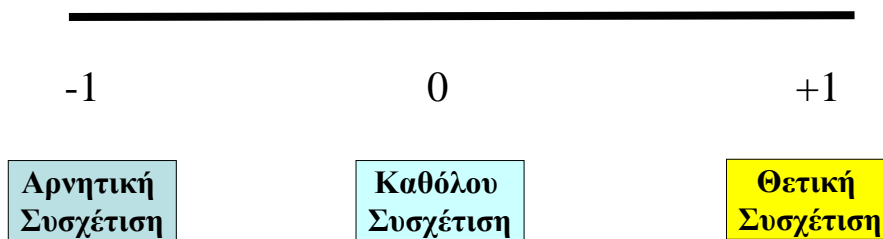
Πώς αποδίδουμε το δείκτη συσχέτισης;

Η συσχέτιση μεταξύ δύο μεταβλητών μπορεί να αποδοθεί με δύο τρόπους:

- αριθμητική τιμή
- γραφική αναπαράσταση

6

Η απόδοση του δείκτη συσχέτισης με αριθμητικό τρόπο

7

Είδος Συσχέτισης

- **Θετική Συσχέτιση (positive correlation)**
Όταν αυξάνεται η μια μεταβλητή, αυξάνεται και η άλλη
- **Αρνητική Συσχέτιση (negative correlation)**
Όταν αυξάνεται η μία μεταβλητή, μειώνεται η άλλη

8

Η απόδοση με γραφικό τρόπο

- Για να αποδώσουμε το δείκτη συσχέτισης με γραφικό τρόπο χρησιμοποιούμε το **ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΣΚΕΔΑΣΜΟΥ**

- **Παράδειγμα:**

Θέλουμε να δούμε αν υπάρχει συσχέτιση ανάμεσα στις επιδόσεις των μαθητών σε 4 μαθήματα: **ΑΛΓΕΒΡΑ, ΦΥΣΙΚΗ, ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ** και **ΜΟΥΣΙΚΗ**

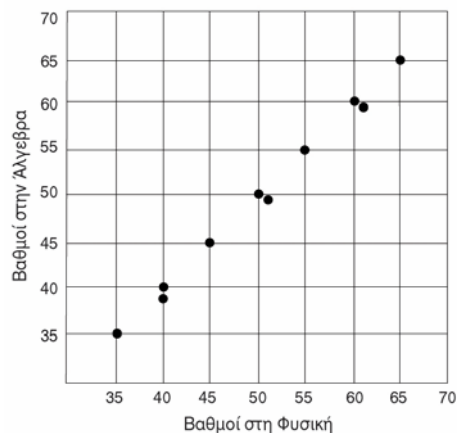
9

Οι επιδόσεις των μαθητών στα τέσσερα μαθήματα

Μαθητής	Άλγεβρα	Φυσική	Νέα Ελληνικά	Μουσική
A	65	65	35	61
B	60	60	40	35
Γ	60	60	40	46
Δ	55	55	45	40
E	50	50	50	50
ΣΤ	50	50	50	60
Z	45	45	55	60
H	40	40	60	40
Θ	40	40	60	55
I	35	35	65	41

10

Το διάγραμμα Σκεδασμού για τους βαθμούς στην Άλγεβρα και τη Φυσική

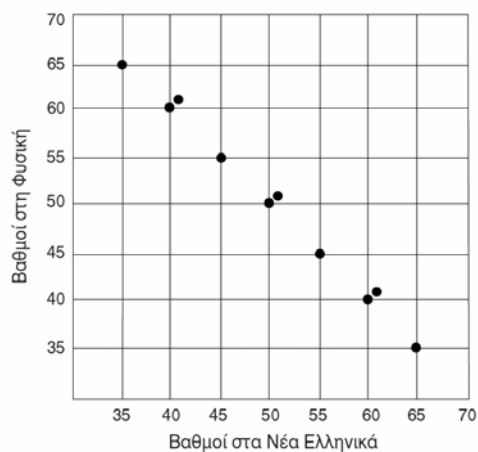

© ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΡΟΥΣΣΟΣ & ΤΣΑΟΥΣΗΣ

Απόλυτη Θετική Συσχέτιση $r = + 1.0$

11

Το διάγραμμα Σκεδασμού για τους βαθμούς στην Φυσική και Νέα Ελληνικά

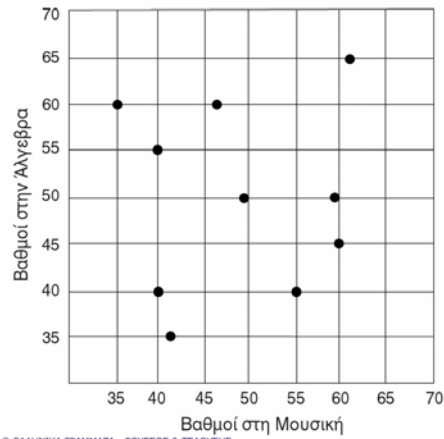

© ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΡΟΥΣΣΟΣ & ΤΣΑΟΥΣΗΣ

Απόλυτη Αρνητική Συσχέτιση $r = - 1.0$

12

Το διάγραμμα Σκεδασμού για τους βαθμούς στην Άλγεβρα και Μουσική

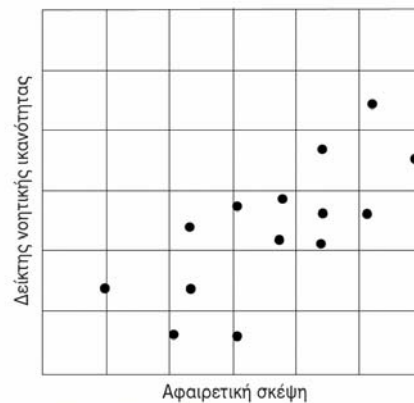

© ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΡΟΥΣΣΟΣ & ΤΣΑΟΥΣΗΣ

Μηδενική Συσχέτιση $r = 0.0$

13

Το διάγραμμα Σκεδασμού για τη Νοημοσύνη και την Αφαιρετική Σκέψη

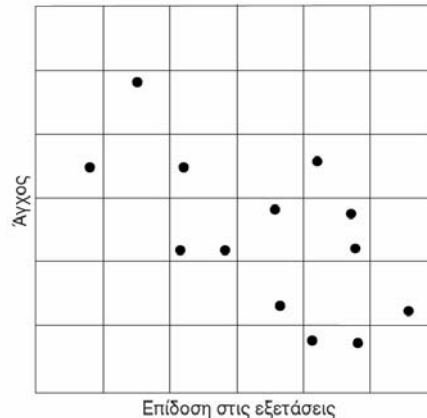

© ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΡΟΥΣΣΟΣ & ΤΣΑΟΥΣΗΣ

Σχετική Θετική Συσχέτιση $r = + 0.60$

14

Διάγραμμα Σκεδασμού ανάμεσα στο άγχος και την επίδοση στις εξετάσεις

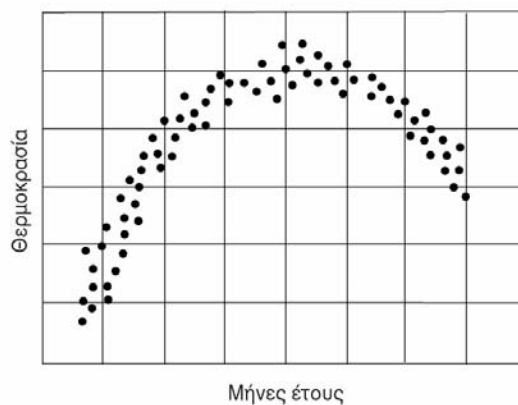

© ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΡΟΥΣΣΟΣ & ΤΣΑΟΥΣΗΣ

Σχετική Αρνητική Συσχέτιση $r = - 0.52$

15

Διάγραμμα Σκεδασμού ανάμεσα στη θερμοκρασία και τους μήνες του έτους

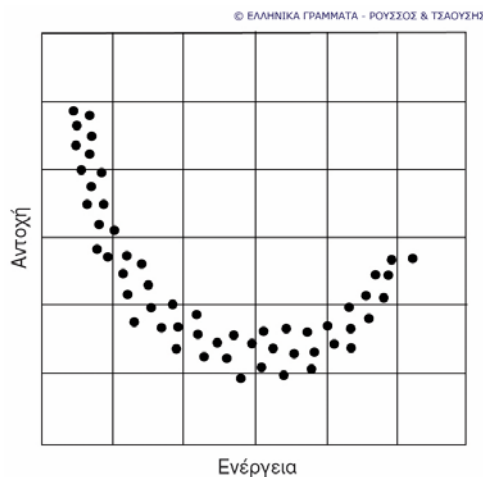
© ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΡΟΥΣΣΟΣ & ΤΣΑΟΥΣΗΣ

Θετική Καμπυλόγραμμη Συσχέτιση

16

Διάγραμμα Σκεδασμού ανάμεσα στην αντοχή και την ενέργεια

Αρνητική Καμπυλόγραμμη Συσχέτιση

17

Η Ερμηνεία του Δείκτη Συσχέτισης

Ο δείκτης συσχέτισης αποτελείται από δύο στοιχεία:

- **ένα πρόσημο**
(πληροφορίες για την κατεύθυνση)
- **μια αριθμητική τιμή από 0 ως 1**
(πληροφορίες για το βαθμό)

18

Το μέγεθος του δείκτη Συσχέτισης

Αν ο δείκτης είναι μικρότερος του ± 0.30	Δεν υπάρχει συσχέτιση
Αν ο δείκτης κυμαίνεται μεταξύ $\pm 0.30 - 0.49$	Χαμηλή συσχέτιση
Αν ο δείκτης κυμαίνεται μεταξύ $\pm 0.50 - 0.69$	Μέτρια συσχέτιση
Αν ο δείκτης κυμαίνεται μεταξύ $\pm 0.70 - 0.79$	Υψηλή συσχέτιση
Αν ο δείκτης κυμαίνεται μεταξύ $\pm 0.80 - 0.99$	Πολύ υψηλή συσχέτιση

19

Παράγοντες που επηρεάζουν το δείκτη συσχέτισης

Η ομοιογένεια της ομάδας

Εάν η ομάδα του πληθυσμού που μελετάται είναι πολύ **ομοιογενής** (εάν έχει τα ίδια χαρακτηριστικά), είναι δυνατόν να βρούμε χαμηλή ή και καθόλου συσχέτιση **χωρίς αυτό να είναι αλήθεια**

20

Παράγοντες που επηρεάζουν το δείκτη συσχέτισης

■ Η καμπυλόγραμμη σχέση μεταξύ των μεταβλητών

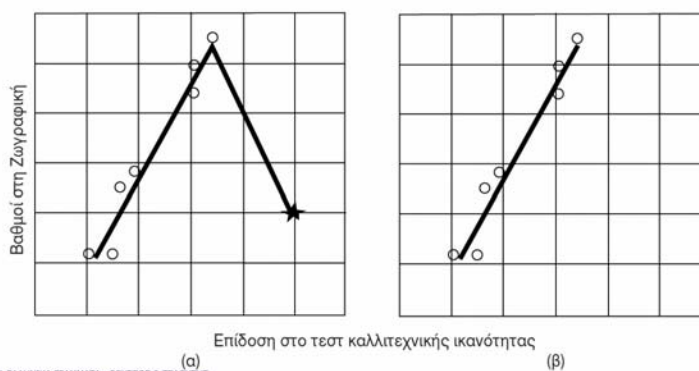
Εάν υπάρχει καμπυλόγραμμη αντί για ευθύγραμμη σχέση ανάμεσα στις δύο μεταβλητές που μελετάμε είναι πιθανόν να βρεθεί χαμηλή ή και καθόλου συσχέτιση αλλά αυτό να μην ισχύει για **όλο το μήκος** της σχέσης

21

Παράγοντες που επηρεάζουν το δείκτη συσχέτισης

■ Η ύπαρξη ακραίων τιμών

Μπορεί να επηρεάσουν τη **μορφή** της συσχέτισης

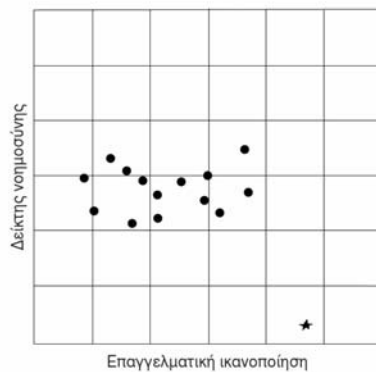
22

Παράγοντες που επηρεάζουν το δείκτη συσχέτισης

■ Η ύπαρξη ακραίων τιμών

Μπορεί να επηρεάσουν το **βαθμό** της συσχέτισης

Με την
ακραία τιμή
 $r = -0,48$

Χωρίς την
ακραία τιμή
 $r = 0,05$

23

Δείκτης Συσχέτισης και Αιτιότητα

- Ο δείκτης συσχέτισης είναι ένα στατιστικό κριτήριο που μας πληροφορεί μόνο για τη **συμμεταβολή** των δύο μεταβλητών που μελετώνται και όχι για το εάν υπάρχει **αιτιώδης σχέση** μεταξύ τους

24

Δείκτης Συσχέτισης και Αιτιότητα

- Η υψηλή συσχέτιση δεν δηλώνει σχέσεις **αιτίου** και **αποτελέσματος**. Μπορεί να οφείλεται σε μια **τρίτη μεταβλητή**, την οποία δεν έχουμε συμπεριλάβει στην έρευνά μας, και η οποία να λειτουργεί ως **αίτιο**